

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
з дисципліни
«Міжнародне право»
(«Міжнародне приватне право», «Міжнародне публічне право»,
«Європейське право»)**

спеціальності

освітнього рівня
освітніх програм

**291 Міжнародні відносин, суспільні
комунікації та регіональні студії
першого (бакалаврського)
291.00.01 Суспільні комунікації
291.00.02 Регіональні студії**

Київ – 2025

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський столичний університет ім. Бориса Грінченка	Кафедра міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції
Розробник: Пироговська Віра Олександрівна, к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції Факультету права та міжнародних відносин	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Міжнародне право» («Міжнародне публічне право», «Міжнародне приватне право», «Європейське право»)	
Курс	III
Спеціальність	29 Міжнародні відносини
Освітня програма:	291.00.01. Суспільні комунікації
Форма проведення:	дистанційна
Тривалість проведення:	2 академічні година (1 год. 20 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	Комп'ютерне тестування (40 питань)

Дисциплін, що входять до блоку дисциплін «Міжнародне право» та викладачі:

Міжнародне публічне право – доц. Ворошилова І.В.

Міжнародне приватне право – доц. Пироговська В.О.

Європейське право – проф. Грицяк І.А.

Форма проведення: письмова (комп'ютерне тестування в ЕНК). Тести розміщені в рубриці Підсумкова атестація «Екзамен» в ЕНК «Міжнародне право», за посиланням:

<https://elearning.kubg.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=532740>

Екзамен проводиться в університетській аудиторії у тестовій формі з використанням персональних комп'ютерів, якщо пандемічна ситуація дозволяє проведення освітнього процесу очно. Якщо ж освітній процес проходить дистанційно, то екзамен проводиться онлайн в режимі відеоконференції засобами Google Meet, в такому випадку студент має вийти на відеозв'язок на платформі Hangout Meets із включеною камерою та мікрофоном. Доступ до виконання тестів активізується під час проведення екзамену – за розкладом.

Тест складається з 40 питань.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання.

Загальна оцінка за дисципліну формується наступним чином: до середньозваженої оцінки за семестр (складається з кількості балів за кожний змістовий модуль), яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум 100 балів.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 291.00.01 «Суспільні комунікації» та 291.00.02 «Регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», дисципліна «Міжнародне право: Міжнародне приватне право, Міжнародне публічне право, Європейське право» забезпечує формування таких компетентностей:

ЗК1 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК4 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК16 Здатність на основі інформаційно-аналітичних матеріалів міністерств і відомств, агенцій, відповідних зарубіжних структур моделювати ситуації міжнародних відносин.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 291.00.01 «Суспільні комунікації» та 291.00.02 «Регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», дисципліна «Міжнародне право: Міжнародне приватне право, Міжнародне публічне право, Європейське право» забезпечує формування таких результатів навчання:

ПРН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

ПРН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

ПРН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

ПРН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і

правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні довідки.

ПРН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин і суспільних комунікацій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

ПРН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності

ПРН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

ПРН20. Здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньополітичної діяльності державних установ та приватних структур.

Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю:

Міжнародне публічне право

1. Визначення поняття “міжнародне право”.
2. Походження терміну “міжнародне право”.
3. Періодизація міжнародного права.
4. Розвиток науки міжнародного права в Україні.
5. Особливості міжнародного права як системи права у порівнянні з внутрішньодержавними системами права.
6. Міжнародне публічне право та міжнародне приватне право.
7. Стаття 38 Статуту Міжнародного Суду ООН щодо джерел міжнародного права які він має застосовувати при вирішенні спорів.
8. Міжнародний договір як універсальне джерело міжнародного права.
9. Форма, структура і найменування міжнародних договорів.
10. Стадії укладення міжнародних договорів.
11. Тлумачення міжнародних договорів.
12. Припинення і призупинення дії міжнародних договорів.
13. Міжнародний звичай як універсальне джерело міжнародного права.
14. Загальні принципи права в системі джерел міжнародного права.
15. Поняття допоміжних засобів для визначення міжнародно-правових норм: рішення міжнародних судів та арбітражів; доктрина міжнародного права.
16. Поняття та характерні риси норм міжнародного права.
17. Основне завдання та види кодифікації норм міжнародного права.
18. Поняття основних принципів міжнародного права.
19. Класифікація й зміст основних принципів міжнародного права.
20. Принцип заборони застосування сили або загрози силою.
21. Принцип суверенної рівності держав.
22. Принцип невтручання.
23. Принцип територіальної цілісності держав.
24. Принцип непорушності державних кордонів.
25. Принцип мирного врегулювання спорів.
26. Принцип поваги прав і основних свобод людини.
27. Принцип рівноправності та самовизначення народів.
28. Принцип співробітництва.
29. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.
30. Поняття та види джерел міжнародного права.
31. Міжнародний договір як універсальне джерело міжнародного права.

32. Стадії укладення міжнародних договорів.
33. Тлумачення міжнародних договорів.
34. Міжнародний звичай як універсальне джерело міжнародного права.
35. Загальні принципи права в системі джерел міжнародного права.
36. Поняття допоміжних засобів для визначення міжнародно-правових норм: рішення міжнародних судів та арбітражів; доктрина міжнародного права.
37. Теорії співвідношення міжнародного й внутрішньодержавного права.
38. Основні риси та особливості міжнародної правосуб'єктності.
39. Держава – основний (головний, універсальний) суб'єкт міжнародного права.
40. Правове становище фізичних і юридичних осіб в міжнародному праві.
41. Інститут визнання в міжнародному праві.
42. Поняття правонаступництва в міжнародному праві.
43. Поняття і юридична природа міжнародно-правової відповідальності.
44. Підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності.
45. Види і форми міжнародно-правової відповідальності.
46. Поняття і характерні особливості міжнародно-правових санкцій.
47. Історія міжнародного правосуддя.
48. Правова основа діяльності, склад, компетенція та судочинство Міжнародного Суду ООН.
49. Спеціальні і регіональні міжнародні судові установи.
50. Співвідношення понять “дипломатія”, “міжнародні відносини”, “дипломатичне та консульське право”.
51. Поняття, джерела та система дипломатичного і консульського права.
52. Органи зовнішніх зносин: поняття та класифікація.
53. Поняття та види дипломатичних представництв.
54. Функції, привілеї й імунітети дипломатичних представництв.
55. Організація та функції консульських установ.
56. Міжнародно-правовий захист осіб, що користуються дипломатичним імунітетом.
57. Поняття міжнародного колективного органу.
58. Поняття та класифікація міжнародних організацій.
59. Створення, цілі та принципи ООН. Членство в ООН та її органи.
60. Система органів ООН: Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, Економічна і Соціальна Рада (ЕКОСОП), Рада з Опіки, Секретаріат, Міжнародний Суд.
61. Спеціалізовані установи ООН.
62. Проблеми реформування ООН. Завдання ООН на сучасному етапі.
63. Регіональні міжурядові організації. Рада Європи: цілі, функції, членство.
64. Система спеціальних механізмів і процедур головних та допоміжних органів ООН у сфері контролю за додержанням прав людини.
65. Юридична природа та нормативний зміст Загальної декларації прав людини 1948 р.
66. Колективні права та їх захист у міжнародному праві.
67. Справи проти України у Європейському суді з прав людини.
68. Конвенційні й інституційні органи та механізми міжамериканської, африканської, арабської та систем захисту прав людини.
69. Універсальність прав людини та культурний релятивізм.
70. Нові права: екологічні, репродуктивні, соматичні.
71. Історія формування міжнародного гуманітарного права.
72. Міжнародне гуманітарне право як галузь сучасного міжнародного права.
73. Система принципів міжнародного гуманітарного права.
74. Визначення, характерні риси та відмінності у правовому статусі цивільних осіб та комбатантів.
75. Статус військовополонених та поводження з ними.
76. Права поранених, хворих та осіб, що зазнали корабельної аварії, на отримання

допомоги без дискримінації та обов'язок надавати таку допомогу.

77. Біженці та переміщені особи у міжнародному гуманітарному праві.
78. Норми міжнародного гуманітарного права, що стосуються військової окупації.
79. Заборонені методи ведення війни.
80. Особливості ведення морської та повітряної війни.
81. Захист культурних цінностей під час збройного конфлікту.
82. Структура та основні категорії міжнародного кримінального права.
83. Міжнародні військові трибунали у Нюрнберзі та Токіо.
84. Елементи основних міжнародних злочинів: злочину геноциду, злочинів проти людяності, воєнних злочинів, злочину агресії.
85. Римський статут і національне право України.
86. Поняття та види території у міжнародному праві.
87. Загальновизнані в сучасному міжнародному праві засоби зміни державної території.
88. Поняття і головні риси міжнародного морського права як галузі сучасного міжнародного права.
89. Поняття і особливості міжнародного повітряного права як галузі міжнародного права.
90. Поняття і головні особливості міжнародного космічного права.
91. Формування, поняття та джерела міжнародного економічного права.
92. Принципи міжнародного економічного права.
93. Міжнародний правопорядок у сфері світової торгівлі.
94. Світова організація торгівлі: функції і перспективи розвитку.
95. Проблема визначення предмету та методу міжнародного податкового права.
96. Поняття та джерела міжнародного права навколишнього середовища.
97. Принципи міжнародного права навколишнього середовища.
98. Інституційний механізм міжнародного права навколишнього середовища.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй 1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Заключний акт НБСЄ Хельсінкі 1975 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_055
3. Конвенція Монтевідео про права і обов'язки держав 1933р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%DBE>
4. Декларація ООН про принципи міжнародного права 1970 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
5. Загальна декларація прав людини 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
6. *Римський статут міжнародного кримінального суду від 17.07.1998 р.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_588
7. Статут Міжнародного Суду Справедливості 1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
8. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/states_succession.shtml
9. Віденська Конвенція «Про дипломатичні зносини» 18 квітня 1961 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/document/tpart>
10. Віденська конвенція «Про консульські зносини» 24 квітня 1963 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua

11. Віденська конвенція «Про представництво держав в їхніх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру» 14 березня 1975 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/
12. Гаазька конвенція (I) про мирне розв'язання міжнародних зіткнень від 18 жовтня 1907 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_938
13. Гаазька конвенція (III) про початок воєнних дій від 18 жовтня 1907 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ppt.ru/newstext.phtml?id=32050>
14. Гаазька конвенція (IV) про закони і звичаї сухопутної війни від 18 жовтня 1907 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_222
15. Генеральна угода з тарифів та торгівлі від 15 квітня 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_003
16. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_153
17. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_154
18. Женевська конвенція про поліпшення участі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серпня 1949 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_151
19. Женевська конвенція про поліпшення участі поранених, хворих і осіб, що потерпіли аварію корабля, зі складу збройних сил на морі 12 серпня 1949 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_152
20. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_155
21. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_156
22. Північноатлантичний договір (1949 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/950_008
23. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право: основи теорії. – Київ: «Либідь», 2002.
24. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – Стер. вид. / Відп. редактори Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський – К.:Юрінком Інтер, 2001. – 640 с.
25. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2004. – 816 с.
26. Міжнародне публічне право: підручник / В. М. Репецький, В. М. Лисик, М.М. Микієвич та ін. ; за ред. В. М. Репецького. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2012. – 437 с.
27. Міжнародне публічне право: Основи теорії / Мицик В.В. Том 1. Видавництво Право, 2020.
28. Міжнародне публічне право: Основні галузі / Гнатовський М.М., Буроменський М.В., Мицик В.В. Том 2. Видавництво Право, 2020.
29. Тимченко Л. Д. Міжнародне право: підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. – К.: Знання, 2012. – 631 с.

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання самостійної роботи.

Міжнародне приватне право

1. Автономія волі в міжнародному приватному праві
2. Види колізійних норм
3. Визначення змісту іноземного закону
4. Визначення права, що підлягає застосуванню до приватноправових відносин
5. Виникнення та припинення права власності в міжнародному приватному праві
6. Джерела міжнародного приватного права: загальна характеристика
7. Діяльність Міжнародного інституту по уніфікації приватного права (УНІДРУА) щодо розвитку міжнародного приватного права
8. Загальна характеристика актів внутрішнього законодавства України – джерел міжнародного приватного права
9. Загальна характеристика Конвенції 1986 р. про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу
10. Закон автономії волі та його заснування в міжнародному приватному праві.
11. Закон найбільш тісного взаємозв'язку: зміст та сфера застосування
12. Застереження щодо публічного порядку
13. Звичай як джерело міжнародного приватного права
14. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої держави: поняття та основні підходи.
15. Імунітет державної власності за кордоном
16. Колізійний метод правового регулювання міжнародних приватних відносин
17. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права
18. Міжнародний звичай: поняття, способи визнання державами
19. Міжнародний” та “внутрішньодержавний” підхід до розуміння міжнародного приватного права
20. Міжнародні юридичні особи: проблема визначення національності
21. Місце і роль матеріально-правових норм в врегулюванні суспільних відносин, що складають предмет регулювання міжнародного приватного права?
22. Національне законодавство як джерело міжнародного приватного права
23. Обхід закону у міжнародному приватному праві. Обставини, що підлягають з'ясуванню при обході закону
24. Особливості правового механізму уніфікації права
25. Особливості правового статусу держави як суб'єкта приватно-правових відносин
26. Поняття “іноземний елемент” у міжнародному приватному праві і його зміст
27. Правовий статус іноземних осіб та осіб без громадянства в Україні
28. Правовий статус іноземних юридичних осіб в Україні
29. Принципи міжнародного приватного права
30. Проблеми кваліфікації в міжнародному приватному праві і основні способи її вирішення
31. Реєстрація представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні
32. Режим найбільшого сприяння в міжнародному приватному праві
33. Реторсії в міжнародному приватному праві
34. Співвідношення міжнародного приватного та міжнародного публічного права
35. Способи вирішення конфлікту кваліфікацій
36. Суб'єкти міжнародного приватного права: загальна характеристика
37. Суб'єкти права власності, особливості їх статусу в міжнародному приватному праві
38. Сутність автономії волі та її відмінність від колізійної прив'язки
39. Сутність і основа колізійного методу
40. Сутність і основа матеріального методу в міжнародному приватному праві
41. Тлумачення колізійних норм. Проблема кваліфікації
42. Україна як суб'єкт міжнародного приватного права
43. Уніфікація в міжнародному приватному праві: загальна характеристика
44. Участь міжнародних організацій у формуванні міжнародного приватного права

45. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права
46. Форма зовнішньоекономічного договору (контракту)
47. Цивільна право- та дієздатність фізичної особи в міжнародному приватному праві
48. Шляхи усунення "колізії колізій"
49. Юридична природа міжнародного приватного права
50. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. 1. Закон України «Про міжнародне приватне право»// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, N 32, ст.422.
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
3. Фединяк, Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право: Підручник/ Г.С. Фединяк, Л.С. Фединяк. - 4-є вид., допов. і переробл. - К.: Атіка, 2009. - 543 с.
4. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С. Довгєрта і В.І.Кисєля. – К.:Алєрта, 2012. – 376 с.
5. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник / за ред. А.С. Довгєрта і В.І.Кисєля. – К.:Алєрта, 2012. – 400с.
6. Довгєрт А. Докрина міжнародного приватного права в Україні на зламі століть. *Юридичний журнал «Право України»*. 2020. № 6. С.13-40.
7. Канашевский В.А. Международное частное право: Учебник. - М.: Междунар. отношения, 2006 - 698 с.
8. Михайлів М. Колізієне регулювання спадкових відносин у міжнародному приватному праві України. *Юридичний журнал «Право України»*. 2020. № 6. С.127-147.
9. Гетьман-Павлова И.В. Международное частное право: Учебник. - М.: Изд-во Эскиммо, 2005 - 752 с.
10. Нешатаева Т.Н. Международное частное право и международный гражданский процесс : Учебный курс в трех частях.. - М.: ОАО «Издательский дом «Городец»», 2004 - 624 с.
11. Symeon C. Symeonides, 'United States of America', (2018), pp.1-483 in Bea Verschraegen (ed.), IEL Private International Law, (Kluwer Law International BV, Netherlands), <https://kluwerlawonline.com/EncyclopediaChapter/IEL+Private+International+Law/PRIL20190029>
12. Братко І.В. Особливості імплємєнтації норм міжнародного права. // Актуальні питання публічного та приватного права. Науковий журнал. Одєса: 2015 р. - №2 (10) – С.113-120. наукова публікація у фаховому виданні.
13. Братко І.В. Міжнародні суди у розвитку міжнародного права // Часопис Київського університету права. – Київ. 2016 р. - №4. – С. 45-57. (Index Copernicus).
14. Братко І.В. Арбітражна угода та її автономність. Збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Законотворчість, правладдя та справедлєтвєть у демократичній державі. (18чєрвєня 2020) URL: https://legalactivity.com.ua/attachments/035_Zb.conf.18.06.2020.pdf
15. Михайлів М. О. Правове регулювання відносин спадкуваннє в міжнародному приватному праві. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 520с.
16. Діковська І.А. Міжнародне спадкуваннє у ЄС та Україні: напрєми адаптації. К.: Алєрта, 2020. – 304 с.
17. Велика українська юридична енциклопєдія: у 20 т. – Т.13: Міжнародне приватне право / редкол. А.С. Довгєрт (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корєцького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2021. - 864 с. : іл.

Інші навчальні матеріали:

4. Конспекти лекцій.
5. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
6. Виконані завдання самостійної роботи.

Європейське право

1. Поняття європейського інституційного права, його становлення та розвиток.
2. Право Ради Європи (РЄ), Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), інших міжнародних організацій.
3. Правова система ЄС.
4. Первинне законодавство ЄС.
5. Вторинне законодавство ЄС.
6. Основні принципи права ЄС: принцип верховенства права ЄС; принцип субсидіарності та пропорційності; принцип прямої дії; принцип відповідальності.
7. Правове регулювання зовнішніх зносин Європейського союзу.
8. Спільні політики і напрямки діяльності Європейського Союзу.
9. Простір свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського Союзу.
10. Шенгенське право.
11. Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом.
12. Інституції Ради Європи: Комітет міністрів Ради Європи (Комітет міністрів); Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ); Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ); Венеціанська комісія; Конгрес Місцевих та Регіональних Влад.
13. Інституції ОБСЄ: Зустрічі на найвищому рівні (*Samiti*); Рада Міністрів; Постійна Рада; Форум із співробітництва у галузі безпеки; Парламентська Асамблея; Секретаріат; Діючий Голова; Бюро з демократичних інститутів і прав людини; Верховний комісар у справах національних меншин; Представник ОБСЄ з питань свободи ЗМІ; Місії ОБСЄ; Координатор проектів ОБСЄ в Україні.
14. Інституції інших міжнародних організацій в Європі.
15. Основні інституції: Європейська Рада; Рада Європейського Союзу; Європейський Парламент; Європейська Комісія; Суд Європейського Союзу; Європейський центральний банк; Рахункова палата.
16. Допоміжні інституції: Економічно-соціальний комітет; Комітет регіонів; Європейський інвестиційний банк; Євроюст; Європейська прокуратура при Євроюсті; Європол; Омбудсмен.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015 — Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. — К. : Ін Юре, 2015. — 312 с.
2. Грицяк І.А. Європейське право в реалізації європейських стандартів // *Moderní aspekty vědy: XXII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 550 (с. 345-357).*
3. Грицяк І.А. Європейське інституційне право в міжнародно-правовій системі // *Сучасне право : міжнародний вимір і національний досвід : матеріали міжнародного круглого столу, 2 лист. 2021 р. / Київський університет імені Бориса Грінченка – Київ, 2021. - 254 с. (С.118-122).* https://fpmv.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/2022/kmvpp/Naukovi_zakhody_kafedry/Zbirnyk_kruhl-stil-MP-2021.02.11.pdf
4. Грицяк І.А. Європейське право як інститут впровадження європейських стандартів (Івано-Франківськ // *Розвиток компетентності в публічному секторі: європейські стандарти та*

- перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 30 вересня 2021 р.) / за ред. Д.І. Дзвінчука; упоряд. Л.С. Мосора. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2021. 231 с. (С. 228-230).
<file:///D:/adm/Documents/%D0%93%D1%80%D0%B8%D1%86%D1%8F%D0%BA/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8-%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2021/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8-2020-2021/%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA-2021/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%971.pdf>
5. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / Л.Р. Наливайко, К.В. Степаненко, Є.М. Щербина. – Дніпро : ДДУВС, 2020. – 260 с.
  6. Флоренс Бенуа-Ромер, Гайнріх Клебес. Право Ради Європи // Видавництво К.І.С. - 2007. - 232 с.
  7. Рада Європи.
http://wikiinfo.mdpu.org.ua/index.php?title=%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B0_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B8
  8. Організація безпеки і співробітництва Європі <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobotnictva-v-uevropi>
  9. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ).
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B7_%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B8_%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D0%B2_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D1%96
  10. Європейська організація економічного співробітництва.
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83
  11. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).
<http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/info/links/eu/2135.html>
  12. Європейська асоціація вільної торгівлі.
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B0%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%96
  13. Центральнo-європейська асоціація вільної торгівлі.
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B0%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%96
  14. STATE OF DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS AND THE RULE OF LAW A security imperative for Europe
[file:///D:/adm/Downloads/024516GBR_Rapport%20SG%202016%20Interactif%20A4%20\(2\).pdf](file:///D:/adm/Downloads/024516GBR_Rapport%20SG%202016%20Interactif%20A4%20(2).pdf)
  15. Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.;

за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. — 464 с.

16. *Грицяк І.А., Говоруха В.В., Стрельцов В.Ю.* Модуль 1. Правова та інституційна основи Європейського Союзу: Підручник (з грифом МОН України) За заг. ред. М.Бойцуна, І. Грицяка, Я.Мудрого, О.Рудіка, Л.Прокопенка, В.Стрельцова. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2009. – 620 с. – (Серія «Бібліотека державного службовця у галузі європейської інтеграції»).

17. *Грицяк І.А.* Інституції Європейського Союзу в забезпеченні євроінтеграції України / Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин: науковий збірник. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: [Електронне видання], 2023. 204 с. (с. 155 – 159).
file:///C:/Users/admin/Documents/%D0%93%D1%80%D0%B8%D1%86%D1%8F%D0%BA-%D0%9D%D0%94%D0%A0-2022/MVMP-zbirnyk-confer-KUBG-13_January_2023.pdf

Інші навчальні матеріали:

1. ЕНК дисциплін.
2. Конспекти лекцій.
3. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
4. Виконані завдання самостійної роботи.

Зразки тестів

Форма проведення екзамену: дистанційна

Приклади тестових питань з дисциплін, що входять до блоку дисципліни «**Міжнародне право**».

Міжнародне приватне право - це:

- a. сукупність міжнародно-правових норм, що регулюють правові відносини, ускладнені іноземним елементом, стосовно сімейно-шлюбних та трудових відносин.
- b. комплексна правова система, що об'єднує норми національного законодавства, міжнародних договорів та звичаїв, які регулюють відносини, що склалися між державою та іноземними громадянами.
- c. комплексна правова система, що об'єднує норми національного законодавства, міжнародних договорів та звичаїв, які регулюють майнові та особисті немайнові відносини ускладнені іноземним елементом.

Оберіть найбільш повні і правильні відповіді із запропонованих:

Право Ради Європи – це:

- a. повноцінна, самостійна правова система, на даному етапі розвитку якого саму його систему можна повністю відокремити від міжнародно-правової системи
- b. неповноцінна, несамостійна правова система, на даному етапі розвитку якого саму його систему можна відокремити від правової системи Європейського Союзу
- c. неповноцінна, несамостійна правова система, на даному етапі розвитку якого саму його систему не можна повністю відокремити від міжнародно-правової системи

d.

неповноцінна, але самостійна правова система, на даному етапі розвитку якого саму його систему можна повністю відокремити від міжнародно-правової системи

Якщо згідно з національним законодавством суб'єкти федерації наділяються певним обсягом міжнародної правоздатності і можуть самостійно брати участь у міжнародних зносинах, відповідальність за правопорушення, вчинені суб'єктами федерації, несуть одночасно і самі відповідні суб'єкти-правопорушники, і сама федерація.

Правильно

Неправильно

Затверджено на засіданні кафедри (Протокол № 1 від 13.01.2026 р.)

Екзаменатор, доцент кафедри

Віра ПИРОГОВСЬКА

Завідуюча кафедрою

Ірина БРАТКО